

צ'בזטי מוזהר

תנינא

דף מב:

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה קח

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(חי"מ שמו שמה)

מב:

ליקוטי

קג קד קה קו קז קח קט

קי קיא קיב קיג קיד

מוהר"ן תנינא

אדם מאד [1]. בוודאי אין צריכין אותה כלל", כ"א בשביל קיום המין לבד :

קח פעם אחד סיפר מענין מעשה בני אדם. ענה ואמר. הלא האדם, בשביל תענוג קמן אחד של רבע שעה, [2] הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב: ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון, אה מענטש פון איין תענוגלי וועגן פון אה פערטיל שעה, קאן ער אן ווערין גאר דעם עולם הזה, מיט דעם עולם הבא :

קט סיפר עמי מענין קבר הבעש"ט זצוק"ל, שטוב מאד להיות שם על קברו [2]. ואמר, כי **צדיקים יירשו ארץ** (תהלים לו) היינו שהצדיקים אמתיים^א יורשים ארץ ישראל [2]. שזוכים שמקום גניזתם הוא קדוש [2] בקדושת ארץ ישראל ממש [2]. וא"י הוא תיקון גדול לפגם הברית [2]:

קי שמעתי שאיש אחד שאל אותו כיצד הוא הבחירה. השיב לו בפשיטות, שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה: ורשמתי זאת, כי הוא דבר^ב נצרך מאד. כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד. מחמת שהם מורגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד. ע"כ נדמה להם שאין להם בחירה ח"ו. ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בוודאי יש לכל אדם בחירה תמיד, על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד [2]:

קיא אחד שאל אותו בענין הנהגת התקרבות להש"י. וצוה לו ללמוד וכו'. ושאל אותו. הלא איני יכול ללמוד. השיב לו. ע"י תפלה^ג יכולין לבא לכל. לכל טוב. לתורה ועבודה ולכל הקדושות ולכל העבודות ולכל המובנות שבכל העולמות :

פעם אחד אמר, אם היו מניחין מת לעוה"ז להתפלל בוודאי ה' מתפלל יפה יפה בכל כחו [2]:

קיב לענין התחזקות לכל יפול האדם בדעתו מחמת ריבוי הפגמים והקלקולים שקלקל ע"י מעשיו ענה ואמר, אם אתה מאמין שיכולין לקלקל, תאמין שיכולין לתקן [2]:

קיג מי שרק מתנוצץ לו הש"י, כשעושה ח"ו אפילו דבר אחד שלא כראוי בשלימות. ^א(אלכומר אעפ"י שאין בזה הדבר שום נידנוד עבירה ח"ו, ולא שום תאוה גמורה בגשמיות, רק שאינו עושה הדבר בתכלית שלמות הקדושה כראוי באמת), ראוי לו שתכלה נפשו לגמרי מעוצם ההרטה והבושה :

קיד פעם אחד דברתי עמו ז"ל. והבנתי שה' הפין מאד לגלות לי איזה דבר מהשגותיו שהשיג, כדרכו תמיד, אך ה' קשה עליו. והלכתי עמו יחד בשתיקה, כי לא דיבר עמי מאומה. אך בתוך זה, יצאו מפיו ^בהק' דיבורים אלו, סע האט אה פנים, או מע מוז זיך פון אה

אקג בשעת התפילה, כל זמן שהאדם שומע עוד אז איזה אדם דהיינו ששומע ומרגיש שעומד עוד אדם ^אז' בשעת תפילתו, הוא לא טוב. כי צריך כל אדם בשעת תפילתו שיצייר בדעתו שאין שם אלא אני והש"י לבד [2]. ובמאמר אבא שאול וכו' פ"א רצתי אחר צבי וכו' ^ג(בסי' נה), שם מבואר ביטול גדול יותר בשעת התפילה, שמחויב האדם לבטל עצמו כ"כ בשעת התפילה, עד שלא ירגיש אפי' את עצמו כלל בשעת תפילתו, רק את הש"י לבדו. כי אז בשעת התפילה האדם עומד בהיכל המלך וכו' ע"ש מ"ש שם ^ד(באות ו) מי הוא הלא ישותו נתבטל ואין כאן אלא המלך בעצמו וכו' ע"ש :

קד היה אוהב מאד את העבודות הפשוטות של סתם בני אדם האנשים הפשוטים הכשרים. וה' אוהב מאד מי שיכול לומר הרבה תחינות ובקשות בתוך הסידורים הגדולים כדרך ההמון עם הכשרים [2]. וה' מזהיר ומוכיח אותנו כמה פעמים לומר זמירות בשבת. וה' מקפיד וכועס מאד על מי שהוא חכם בעיניו ואינו מתאמץ לומר זמירות בשבת ובמוצאי שבת או שאר עבודות פשוטות. כי עיקר היהדות הוא בפשיטות ובתמימות גמור בלי שום חכמות כמבואר אצלינו כבר כמה פעמים [2]. **וגם** הוא בעצמו ז"ל קודם שהגיע לו החולאת הכבד שנסתלק על ידו. קודם לזה, כל ימיו, ה' מזמר זמירות הרבה בכל שבת ושבת ובמוצאי שבת :

קה שמעתי מאחד שהזהיר אותו שישתדל לעיין בתורתו [2]. ויראה לחדש בתורתו איזה דבר. ^א(כאשר הזהיר על זה לכמה וכמה מאנשיו). ואמר לו, אם תזכה לכווין אל תוכן כוונתי בתורתי מה טוב. ואפילו אם לא תוכל לכווין כוונתי. אעפ"כ טוב מאד כשזוכין לחדש איזה דבר בתורה. כי הוא תיקון גדול להרהורים. כי כל הרהורים באין ע"י כח המדמה [2]. וע"י שמחדשין איזה דבר בתורה, שזהו בחי' מדמה מילתא למילתא [2]. עי"ז מתקנין פגם ההרהורים שבאין ע"י המדמה [2]:

גם אנכי בעצמי שמעתי מפיו הק' כמה וכמה פעמים, שהזהיר מאד לחדש בתורה. ואמר שהוא תיקון גדול מאד מאד על העכר. ואמר שאפי' דיבור א' לבד כשזוכין לחדש הוא ג"כ טוב מאד. כי הוא תיקון גדול מאד : **גם** אמר שהוא טובה לנשמת אבותיו שכבר נסתלקו ^ב:

קו ראוי להרהר בדברי תורה בשעת זיווג ^א. ואעפ"כ יוכל להוליד בנים. אעפ"י שמחשבתו תהי' דבוקה אז בהרהורי תורה. וטוב מאד להרגיל עצמו בכך :

קז פעם אחד דיבר מענין מיאוס והרחקת התאוה הכלליות שהיא תאוות ניאוף. ענה ואמר, הנה אכילה עכ"פ נתוסף להאדם כח והיות על ידי זה [2]. אבל זאת התאוה, הלא אדרבא, היא מפסדת ומזקת החיות מאד, ומתישת^ב כחו של

^א בתקפא בכוונת ציין רק קג קד קה וכן העתיקו בתורלד ותורלו ורק בתרצו כתב הכל

^ב בתקפא תרלד ותורלו א', ומתורצו- אחד (וצ"ע לכאורה צ"ל אחר אבל עיין השתפכות הנפש אות י' שגם כתב אחד (וכן במהדורת פראמפאל שנת תרפ). בלק"ע תפלה פו דילג תיבות אלה)

^ג עיין תורה ט' אות ג' ע"י דבור אמת עושה מתיבת התפלה תיבת נח ואין לטבול אחיהו בו ונאלץ להטיו כה'.

^ד מוהר"נית בתקפא

^ה מוהר"נית בתקפא

^ו עיין חיי מוהר"ן סימן תקכ

^ז עיין לקוטי עצות ערך תמימות ושיחות הר"ן סימנים ה' טו, יט, לב, נא, קא.

^ח עיין ככבי אור שיחות וספורים אלא מג הובא בחכמה ותבונה סימן ב' אות טו רבינו שאל את רבי אהרן תלמידו הרב של ברסלב להט לא תתק את ספרי ותעין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא ואח"כ תוסיף ותעין בו עד שתבין ותדע את התיירץ שע"י.

^ט מוהר"נית בתקפא

^י עיין ריש תורה כה צריך לצאת ממדמה לשכל וע"ש בסוף התורה צריך לקרא לצה"ר שם חוש מדמה ועיין ככבי אור חכמה ובינה אות לו שהכוונה למדה שמינית של הסט"א שהתגברה נגד האור של

אשר כבר היום כלים לחול עליהם השפע האלקי וכו' ע"ש..

^ב עיין לק"ה חובל בחבירו ג' י' מובא בביש"ק ח"ג סימן כג. (ועיין בעש"ט עה"ת ריש פרשת שלח שלימוד תורת הצדיק היא בחי' השתטחות על קברו)

^ג בתשכס- כי הוא נוצר (ותיבת דבר נמחק)

^ד ועיין לעיל תורה נד תנינא. ועיין קדושין לו: אם אתה רוצה אתה מושל בו (ועי"ש אלמלא הקב"ה עזרו וכו' ועי"ש מהרש"א דקאי הבא להיטור) עיין סנהדרין יט: פלטי בן לזק התגבר על ילכו הכהה יוסף מיוסף האלוי ומנועו כשנעץ חכר ביו למיכל בה שאלו ועל שם זה נקרא פלטיאל שפלטו הקב"ה מעבידה הרי שאנצי"פ שאתק"ה פלטו מעבידה הים נסוין הכחילה שלו כשפטו גדול ע"ש.. ולעיל תורה קל.

^ה מתורצו- תפילה

^ו עיין השתפכות הנפש בציוטטים מליקוטי עצות אות ג' הובא בביש"ק ח"א תצה

^ז עיין לק"ה משא ומתן ד' יו' הובא בביש"ק ח"ה סימן ו'

^א מוהר"נית בתקפא

^ב מתורצו- הקדוש

^ט צ"ע עיין לעיל תורה רנו

^י גם בתורלד- ומתישות, ומתורלו- ומתשת

^י עיין ש"ע אור"ח סימן רמ סעיף טו

^י בתורלד- ככל (מתוקן ב"ט)

^י עיין פל"ח כת

^י עיין ביש"ק ח"ב סימן רמא

^{כא} מתורלו- אמיתיים

^{כב} עיין לק"ה קריה וכתובת קעקע ג' ד' הובא

בביש"ק ח"ג סימן כ'

^{כג} מעלת קברי צדיקים עיין דרשות הר"ן דרוש ח', ספר העיקרים ד' לה, שם הגדולים מע' גדולים ערך א' קצט. ספר המדות צדיק קעג.

^{כד} עיין לק"ה חלב ודם ג' ו' מובא בביש"ק ח"א סימן סו שהבעש"ט פעל שקברו יהיה בחי' א"י (וצ"ע לכאורה לפ"ו דווקא קברו ואעפ"כ לונד שם מוהר"ג' ממנו לכל קבר של צדיק) ועיין מתוק מדבש על זוהר שלח דף קעז: שקבר משה רבנו קדוש יותר מא"י. ועיין הקדמת בעש"ט עה"ת (מאירת עינים) אות פ' ובמקור מים חיים שם אות כו שהביא דברי רבינו ומוהר"ג' אלה בלא מקור אחר. גם ע' לק"ה שלוחין ד' יג. עיין כלי יקר (במדבר לג מט) נפש הצדיק נתן יותר והיה וקיום לעולם מכל הרוחניות שהיה בביהמ"ק וכו' ובדרשות הר"ן דרוש ח' כתב גם אחרי מותם מקומות קברותיהן ראויין להמצא השפע שם כי עצמותיהם

מאמר בשביל תענוג של רבע שעה

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום כתיבת התורה

לא ידוע

פתיחה

רבנו מדבר כאן מאדם שכל כך מוותר ליצרו, עד שבשביל תענוג של רבע שעה מהתאוה הידועה, מפסיד עולם הזה ועולם הבא. נראה כוונתו כיון שמיד בגמר המעשה עוזבת אותו התאוה וחוזר לדעתו, וכל כך נשבר, עד שלא מאמין שיש לו תיקון, נמצא ייסוריו האחרונים משכחים את התענוג שעבר, ומרוב נפילה נופל מיהדותו ולא עושה תשובה.

שיחות

אין

ליקוטי הלכות

אין

קושיות

- א. פעם אחד סיפר מענין מעשה בני"א, ענה ואמר וכו' – מדלא כתיב פעם אחת צ"ע האם הכל דברי רבנו? או שאדם אחד סיפר וכו' ורבנו חיזק דבריו.
- ב. בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה, הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב – צ"ע האם הכוונה שבאותו מעשה של רבע שעה יכול גם לא להפסיד, או שרק אם יוותר עליו לא יפסיד? כי אם הכוונה לאשת איש הרי יכול שלא יודע לאיש ולא הפסיד עוה"ז.
- ג. בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה, – צ"ע הכוונה לרבע שעה אחת או שעובר כמה פעמים בכל פעם רבע שעה? תענוג אחד משמע פעם אחת. ודווקא תענוג אבל בלי תענוג אפשר לאבד שני עולמות בשניה אחת של כעס שרוצח.
- ד. ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב – צ"ע מדוע נקט עם עוה"ב ולא והעוה"ב? הרי הם לא באים ביחד אלא זה אחר זה. ואולי הכוונה שאחרי העבירה נשבר ברוחו מאד ומתייאש עד שתוהא על הראשונות/2 נמצא מפסיד שני עולמות בעת אחת.
- ה. יכול לאבד ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב – צ"ע מדוע שיאבד עוה"ב? הרי יכול אח"כ בהרהור תשובה להיות צדיק גמור. כמבואר בקדושין מט/2 שאפילו רשע גמור יכול בהרהור תשובה (מאהבה/1) להיות צדיק. וצ"ל או שלא שבת אבל אם שבת אפילו עם היה גם חילול ה' שאין תשובה מכפרת אלא אם כן שבת בכל לבו וקיבל על עצמו עונש מיתה/1, הכוונה מחיים אבל עוה"ב בכל אופן לא איבד שהרי תשובה עם מיתה מכפרת.

כט חשון תשפ"ו ירושלים

ב קדושין דף מ: – ר"ש בן יוחי אומר אפילו צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות שנאמר (יחזקאל לג-יב) צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו ואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו שוב רשעו שנאמר (יחזקאל לג-יב) ורשעת הרשע לא יבשל בה ביום שובו מרשעו.

ג קדושין דף מט: – על מנת שאני צדיק אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה בדעתו.

ד דף על הדף שם – בכלי חמדה (ר"פ נשא) תמה דהכא מבואר דבהרהור תשובה בלבד מיקרי צדיק גמור, ואילו בסנהדרין (מ"ז ע"א) מבואר דזבחי אנשי עיר הנדחת מיקרי זבח רשעים כיון דלא הו"ל כפרה, הרי דבלי כפרה בהרהור גרידא אינו נעשה צדיק. ותיירך דלעולם בעי כפרה כדי להסיר ממנו דין רשע, ושאיני הכא שהוא התנה ע"מ שאני צדיק, ודלמא עשה תשובה מאהבה שמהפך זדונות לזכיות, אבל בסתם תשובה גרידא עדיין לא נפקע מדין רשע. וזה מדויק בגמרא שמא הרהר תשובה "בדעתו", ש"דעת" זהו מוח שהוא תשובה מאהבה ע"י שמתבונן ומשיג בגדולת השי"ת, ע"ש עוד.

ה דף על הדף שם – בספר בני יששכר תשרי (ב, כו) מקשה, התינוח עבירות שיש עליהן תשובה, אך אם הוא רשע גמור אולי עבר עבירות כאלו שאין עליהן תשובה כגון חילול השם וכדומה. אלא אמרו בוזהר (ח"ג קכא, א) – ויחיו בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא, היינו כשעושה תשובה בכל לבו ומקבל על עצמו עונש מיתה, אז, הרי הוא כאילו מת. וממילא נתכפר לו גם עון זה.

- ו. צ"ע מדוע שיאבד עוה"ז? האם אחרי הרבע שעה אי אפשר לקחת ממנו את התענוג שהיה. וא"א לומר שהכוונה שמרוב חרטה יאבד עוה"ז שהרי א"כ לא יאבד עוה"ב. אלא צ"ל שהכוונה שיתגלה עונו ומהבושה יאבד עוה"ז, ולא יעשה תשובה ויאבד עוה"ב. או שיעשה תשובה רק מיראה כנ"ל אבל צ"ע הרי הבושה בעצמה מכפרת.
- ז. צ"ע מדוע תפס דווקא רבע שעה? האם א"א להפסיד בפחות מרבע שעה. שהרי איסור יחוד הוא פחות מרשע שעה. על כרחך מדובר במעשה שעושה לכתחילה ולא בחיפזון שהרי עושה בשביל התענוג ולא להכעיס.
- ח. יכול לאבד ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב – צ"ע אם מדובר בעוון אשת איש הרי מאבד שני עולמות של ג' אנשים ולא רק את שלו. כגון שמתגלה המעשה והוא בושה גדולה לשניהם ולא מתחרטים, ונולד ממזר שידוע לכל שהוא ממזר. וצ"ל שלא נולד ממזר והאשה עשתה תשובה, והוא לא שב.
- ט. לאבד ולהפסיד צ"ע כפל הלשון – ונראה שהכוונה לאבד מה שכבר הרויח ולהפסיד מה שעתידי להרויח. וצ"ע למה שיפסיד את מה שכבר יש לו? אא"כ הוא תוהא על הראשונות כמבואר בקדושין מ:

הקדמה

נראה שרבנו מדבר על יהודי חרדי שיש לו יצה"ר גדול ונכשל פעם אחת בעוון אשת איש, או עריות, וכל כך נשבר עד שנפל ליאוש גדול כל כך עד שנעשה תוהא על הראשונות נמצא הפסיד עוה"ז מרוב העצבות וייאוש, והפסיד עוה"ב מה שכבר היה לו, כי מתחרט עליהן, ומה שעתידי לעשות, כי לא עושה, מרוב עצבות וייאוש.

ונראה שתורה זו קשורה לתורה קיב לקמן שאם היה בא לרבנו היה מחזק אותו אם אתה מאמין שאפשר לקלקל תאמין שאפשר לתקן. והיה שב ולא מאבד עוה"ב. לא מבעי אם נודע חטאו לרבים הרי שגם הבושה כפרה לו הרבה, ואם לא נודעה הרי אין דבר שעומד בפני התשובה (ירושלמי פאה א א).

עד כאן ההקדמה

תורה קח

פעם אחד סיפר מענין מעשה בני אדם. ענה ואמר. הלא האדם, בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה, הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העוה"ז עם העוה"ב: ואמר בלשון אשכנזי בזה הלשון, אה מענטש פון איין תענוגיל וועגין פון אה פערטיל שעה, קאן ער אן ווערין גאר דעם עולם הזה, מיט דעם עולם הבא : נראה שמפסיד עוה"ז רק ע"י יאוש ועצבות שנפל אליו ועולם הבא רק עם כל כך נפל שנעשה כופר ומתחרט על המצוות שעשה.

¹ עיין פל"ח כאן

¹ פרפראות לחכמה – סימן ק"ח – הלא אדם בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העולם הזה עם העוה"ב וכו' אמר המחבר עיין מדרש תלפיות ענף חלקים של השעה מענין מה שרבע שעה הוא ר"ע חלקים מתת"ף חלקים שבשעה וכתב שם רמז לדבר (בראשית ל"ח) ויהי ער וכו' רע בעיני ה' וימיתוהו' היינו ר"ע חלקים הנ"ל עיי"ש:

מדרש תלפיות (לרבי אליהו הכהן איתמרי) גליא רזיא בסוד פנה אל תפלת הע"ר ע"ר שהשע (וה) היא תת"ף חלקים ורביע שעה הוא ר"ע חלקים עיין שם באורך ובספר קרבן שבת דף ל"ה ע"ג מה שפירש על זה:

אמ"ה רמז לדבר (בראשית ל"ח: ז) ויהי ער רע בעיני ה' מלמד שלא היה ער בלתי הגוף לפני ה' כי אם מנין ר"ע בלבד שהוא ר"ע חלקים שהוא רביע שעה ועל זה המיתו כי לצדיק גמור כמותו היות רביע שעה בלתי הגון דבר גדול הוא:

ובזה נראה דזהו כוונת חז"ל (סוכה נב:א) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום דכתיב רק רע כל היום וכו' ההתגברות בכל יום הוא שמחטיאו כל היום ונראה בעיניו כאילו לא החטיאו כי אם מעט מזער שיעור ר"ע שהוא רביע שעה ובה מתגבר להחטיאו עוד ושיעורו) הכתוב רק רע כל היום רק מיעוט כלומר מיעוט הוא בעיניו כשיעור רביע שעה שעולה ר"ע חלקים מה שהחטיאו בכל יום כי מה שהחטיאו כל היום חשוב בעיניו מעט כשיעור רע חלקים בלבד כמדובר:

ואפשר דזהו רמז הכתוב בנבל בשמואל א' סימן כ"ד-כ"ה) ואיש במעון וכו' ושם האיש נבל וכו' והאיש קשה ורע מעללים והוא כלבי כלומר כל כך קשה ורשע היה דבחלק רביעי שעה שהוא ר"ע חלקים היה כולל בה מעללים רעים הרבה ואל תתמה מזה משום שהוא כלבי כלומר הוא עצמו היה היצר הרע וכדאיתא בזוהר שהיצר הרע נקרא כלב וזהו והוא כלבי ירצה הוא עצמו היצה"ר דכל כך שמע לעצתו עד שהפכו כמותו ונעשה כלו יצר הרע ובה אינו מהתימה דברביע שעה מנין ר"ע חלקים היה עושה מעללים רעים הרבה דכמה כחו של יצ"ה הרחמן לשיזבן:

ואפשר גם כן דזהו הכונה בענין המתאווים (במדבר יא: י) ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע ונקדים קודם מאמר חז"ל בענין העגל אמר הקב"ה שתי פני' בועם כשאני בועם אתה מבקש עליהם והדבר בהפכו לכן כשבא ענין המתאווים שראה משה שפניו יתברך בועם ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע מקל הענין כאילו לא חטאו כי אם רביע שעה שהוא ר"ע חלקים:

וצ"ע ממה נפשך אם נשבר בגלל חרטה הרי זו תשובה ולא יאבד עוה"ב, ואם נתגלה עונו ונשבר מרוב בושה הרי הבושה קשה ממיתה/י^ח ומכפרת ומדוע שיפסיד עוה"ב. ע"כ נראה שמדובר שכל כך נשבר עד שנעשה כופר ותוהא על הראשונות. כמבואר בספרים/ט^ט שהקליפה נהנית יותר מהמרה שחורה שלאחר העבירה יותר מהעבירה עצמה.

עד כאן ביאור חברותא לתורה קח תנינא

^ח שהרי אמרו מוטב שיפיל עצמו לכבשן ולא ילבין פני חברו ברבים.

^ט אמרי נועם על התורה – פרשת מצורע – יותר חשוב להיצר הרע העצבות שאחר עשיית העבירה מהעבירה גופא, כדי שיוכל אח"כ להפילו לעצבות, כידוע זה בשם רבינו הקדוש מלובלין וצוק"ל [עיין בדברי אמת פרשת לך לך עמוד יט]

תפארת שלמה (מרדומסק) – על התורה – ריש פרשת וירא – כי הנה יש רשע אובד ברשעו ויש צדיק אובד בצדקו (קהלת ז, טו), כי הרשע כאשר רואה בעצמו כי מרה והעציב את רוח ה' מאד ומתיאש לשוב עי"ז הנה גדול עונו האחרון מכל אשר חטא.

